

Barne- og likestillingsdepartementet
Akersgt. 59
0030 Oslo

Deres ref.:200602259

Lillehammer, 01.12.2009

Høring – NOU 2009: 8: Kompetanseutvikling i barnevernet – kvalifisering til arbeid i barnevernet gjennom praksisnær og forskningsbasert utdanning.

Generelt vil vi understreke at NOU 2009:8 er et svært nyttig og god utredning som vi mener vil være et godt utgangspunkt for videre arbeid. Ikke minst representerer utredningen en god plattform for et videre samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, statlige myndigheter og praksisfelt om videre utvikling av utdanning på fagfeltet. En del av analysene og forslagene representerer i seg selv svært nyttige innspill til høgskolenes eget arbeid med utvikling av utdanningene. Samtidig er det i fortsettelsen helt nødvendig å vurdere hvordan forslagene kan bearbejdes videre og hvordan endringer skal implementeres. Flere av forslagene må implementeres av Kunnskapsdepartementet i form av rammeplanrevisjon, budsjett osv., mens andre forslag kan vurderes implementert av barnevernet selv.

Faglig innhold i grunnutdanningene

Utvalget fremmer tilråding om 14 emneområder som bør være representert på en kompetent måte i bachelorutdanningene. Vi mener at utvalget her har gjort et godt arbeid og kommet fram til områder som må være sentrale og prioriterte i utdanning for barnevernet. Disse står ikke i direkte motsetning til nåværende innholds krav i rammeplanene, men representerer en tydeliggjøring og mer temaorientert definisjon av nødvendig kompetanse. Dette synes vi er spennende, men det må vurderes hvordan denne beskrivelsen av innhold i utdanningene kan integreres i rammeplanene for de aktuelle utdanningene. I en revisjon av rammeplanene må emneområdene også vurderes i forhold til andre sektorer/arbeidsområder som de aktuelle utdanningene skal kvalifisere for.

Utfordringen her er også at emneområdene beskrives like for begge de 2 aktuelle Bachelorstudiene. Her vil omfanget og vektningen av de 14 områdene i dagens situasjon være til dels svært ulik mellom BA Barnevern og BA Sosialt arbeid. Dette er et forhold som bør drøftes nærmere i det videre arbeidet med oppfølging av utredningen. Tradisjonelt har sosionomer og barnevernspedagoger utfyllt hverandre i barnevernet ved at de har hatt en felles grunnkompetanse kombinert med komplementær kompetanse hvor de har utfyllt hverandre. Kunnskapsfeltet barnevern er svært stort og vi tror at det også i framtida vil være nødvendig å ha flere profesjoner representert i sektoren og at tilrettelegging for fler- og tverrfaglig kompetanse vil være en styrke. Vi savner derfor at utredningen ser nærmere på hvordan flere profesjoner sammen kunne ha dekket kompetansebehov. Dette kan gjelde for BA Barnevern

og BA Sosialt arbeid, men her kan det også være hensiktsmessig å se på hvordan andre grupper som Vernepleiere og pedagoger kan utfylle barnevernspedagoger og sosionomer.

Kvalitetskrav til studieopplegg

Her foreslår utredningen tiltak knyttet til pedagogiske kompetansekrav og til ulike arbeidsformer i studiene som blant annet innebærer en styrking av et nasjonalt samarbeid. Vi synes det her er flere gode forslag som fortjener en oppfølging. I likhet med utvalget mener også vi at gruppe- og kasusorienterte arbeidsformer er svært vesentlig i utdanningen til arbeid i barnevernet. Det samme gjelder forslagene knyttet til praksis som utvalget foreslår. Imidlertid vil vi her i likhet med utvalget peke på utfordringene knyttet til finansiering. Disse tiltakene vil i likhet med andre tiltak som foreslås i utredningen kreve økte ressurser. Det er på denne bakgrunn helt nødvendig at finansieringen av BA Barnevern og BA i Sosialt arbeid styrkes. Her vil det være svært viktig at disse utdanningene gis plassering i en høyere finansieringskategori enn de har i dag. Kvalifiseringsmålene for disse utdanningene tilsier at det er svært urimelig at de er plassert i lavere finansieringskategori enn for eksempel sykepleier- og lærerutdanningen.

Når det gjelder forslaget om turnusordning er vi noe reservert til dette i den formen det er foreslått. Behovet for videre læring og veiledning når nyutdannede kommer ut i praksisfeltet er åpenbar. Imidlertid vil en turnusordning slik utvalget foreslår, være en svært ressurskrevende ordning og vi tror at det er viktigere å bruke eventuelt økte ressurser på andre foreslåtte tiltak, som for eksempel utvidet bruk av gruppe- og kasusorienterte arbeidsformer. Derimot vil vi her foreslå at det etableres en systematisk ordning med veiledning for nyansatte i regi av barnevernet selv.

Høgskolen i Lillehammer har lenge gått inn for at det etableres en ordning med autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer og registrerer med tilfredshet at utvalget foreslår dette. Imidlertid er vi uenig med utvalget når de foreslår at dette skal være en autorisasjonsordning for ansatte i barnevernet. Tilsvarende ordninger for helseprofesjonene er knyttet til profesjon og ikke til sektor. Vi ser ingen grunn til at dette skulle gjøres på en annen måte for barnevernspedagoger og sosionomer. Intensjonen med ordningen er kvalitetssikring og det er samme behov for kvalitetssikring i andre sektorer som disse profesjonene arbeider i. Vi mener i likhet med utvalget at det er behov for en resertifiseringsordning knyttet til autorisasjonen og at dette må knyttes opp mot tilrettelegging for oppdatering og videreutvikling av den enkeltes kompetanse.

Nasjonalt fagråd

Vi er enig i at det bør etableres og systemiseres en form for nasjonale fagråd for de aktuelle utdanningene. Et slikt/slike fagråd bør etableres innenfor dagens Universitets- og høgskolerådsorganisering og bør ses på som et supplement til utdanningenes nåværende tilhørighet i Nasjonalt råd for helse- og sosialutdanning. Utdanningene har nytte av fellesskapet innenfor helse- og sosialfag, men vi ser absolutt behovet for mer fagspesifikke fagråd som kan ta seg av mer fagspesifikke saker, ikke minst styrke det nasjonale samarbeidet. Her bør en i den videre prosessen vurdere om det er mest hensiktsmessig med et felles fagråd for sosionom og barnevernspedagogutdanning eller med et fagråd for hver av utdanningene.

Master- og doktorgradsstudier

Vi er enig i at det bør satses på master- og doktorgradsstudier som kvalifiserer for arbeid i barnevernet. Utvalget mener at det bør etableres en egen mastergrad og en egen doktorgrad i barnevern og argumenterer bl.a. med at barnevernets kompetansebehov tilsier at det legges til rette for en slik kvalifisering på fagfeltets egne faglige og etiske premisser. Vi er usikre på om dette er en strategi som er hensiktsmessig og om den vil gi de effekter som utvalget antyder at den vil gi. Her må det viktigste være at det utvikles utdanningstilbud på master- og doktorgradsnivå som dekker de kompetansebehovene som barnevernet har. Det finnes i dag flere mastergradstilbud som muliggjør at studentene kan fordype seg og fokusere store deler av mastergradsløpet på barnevern. Dette gjelder bl.a. Sosialt arbeid ved NTNU, hvor en svært stor andel av studentene fordypes seg i barnevern. Høgskolen i Lillehammer har også et mastergradstilbud i Helse- og sosialfaglig arbeid med barn og unge hvor det gjennom valgfrie emner og masteroppgave legges til rette for å spisse mastergraden mot barnevernet. Også på doktorgradsnivået finnes det gode tilbud innenfor Sosialt arbeid. På vår høgskole er vi kommet langt i akkrediteringsprosessen med en ny Ph.d. i "Barn og unges kompetanseutvikling" som vil kunne romme doktorgradsløp spisset mot barnevernet. Kanskje kan eksisterende master- og Ph.d.-løp videreutvikles slik at de i større grad fanger opp kompetansebehovene i barnevernet og for egen del går vi gjerne i dialog med departementer og praksisfelt vedrørende dette. Imidlertid tror vi det er en bedre strategi å videreutvikle eksisterende tilbud/miljøer enn å bruke mye ressurser på egne mastere og Ph.d.-løp i Barnevern. Utvikling og drift av master og ph.d.-løp er ressurskrevende og krever robuste fagmiljø. Dette tilsier også at en her bør utnytte mulighetene for fellesskap og ressursutnytting som ligger i et noe bredere utdanningstilbud, men som gir mulighet for spesialisering i barnevern.

Samtidig mener vi det er viktig at det etableres insentiver for et tettere samarbeid mellom miljøer som tilbyr relevante utdanninger. Det samme mener vi bør gjelde ved en eventuell etablering av forskerskole på fagfeltet. Vi kan ikke se at det er 1 fagmiljø i Norge som peker seg ut til alene å ivareta utfordringer knyttet til master- og ph.d.-utdanning, forskerskole og som spydspiss for forskning på området barnevern. For å løse utfordringene knyttet til disse områdene bør en bruke ressurser på tvers av institusjonsgrensene, satse på nettverk på tvers av miljøer og stimulere økonomisk og faglig til dette. Det er gode tradisjoner for samarbeid og fagmiljøene kjenner hverandre. Samtidig finnes det i dag ingen økonomiske insentiver for et slikt samarbeid. Her mener vi at en kombinasjon av økonomiske insentiver fra Kunnskapsdepartementet og Barnevernet samt dialoger med aktuelle fagmiljøer kan bidra til gode løsninger.

Annet

Vi støtter utvalgets forslag om tiltak for å styrke rekrutteringen av menn og ungdom med minoritetsetnisk bakgrunn.

Derimot er vi svært skeptiske til utvalgets forslag om å etablere en egen miljøarbeiderutdanning. Vi oppfatter at denne kompetansemessig skal ligge et sted mellom videregående utdanning og Bachelorutdanningene. Prinsipielt mener vi at også institusjonarbeid i barnevernet er så krevende at det krever en 3-årig høgskoleutdanning og tror at en miljøarbeiderutdanning fort vil få et B-stempel og bli lite attraktiv. Samtidig har vi forståelse for behovet for å utdanne ufaglærte ansatte i barnevernets institusjoner. Her viser vi til tilsvarende situasjon for Vernepleie for noen år tilbake hvor man valgte på å etablere

Deltids vernepleierutdanning over 4 år. Vi tror at en tilsvarende satsing på barnevernpedagogutdanning og sosionomutdanning vil være en bedre strategi for å løse utfordringene med antallet ufaglærte. Slike deltidstilbud finnes i dag i svært begrenset grad, men her vil det sannsynligvis være grunnlag for å finne gode løsninger i samarbeid med høgskolene. For egen del deltar vi gjerne i slike drøftinger.

Med hilsen for
Høgskolen i Lillehammer
Avdeling for helse- og sosialfag

Kjell Ivar Iversen
Dekan